

Názor: 3. Patriarcha Kirill by mohl být obviněn ze zločinů proti lidskosti nebo válečných zločinů

Osobní úvahy jáhna pravoslavné církve o válce Ruska proti Ukrajině.

Názor

Patriarcha Kirill by mohl být obviněn ze zločinů proti lidskosti nebo válečných zločinů

Málokdo, pokud vůbec někdo, by zašel tak daleko, aby tvrdil, že patriarcha Kirill, jako hlava pravoslavné církve v Rusku (nebo „Rusů“, jak rád říká), by mohl být obviněn ze zločinů proti lidskosti nebo válečných zločinů, za nepředcházení neopodstatněné a neospravedlnitelné vojenské agrese, která jen v posledních dnech stála nevinné životy.

Zároveň by mnozí, ne-li většina, souhlasili s tím, že prezident Putin by měl být obviněn z takových zvěstev.

I přes své ohavné porušování konvenčního práva by však Putin nikdy nemohl zničit mezinárodní řád a pořádek sám bez loajální podpory a morálního souhlasem – ať tichým nebo explicitním – svého spolupachatele ve zločinu.

Tamní stát i církev sní o větším světě, univerzálním Rusku, o „ruském světě“ (Russkij Mir). Ale když odstraníme boxerské rukavice a oslňující roucha, uvidíme, že oba používají jeden druhého pro své vlastní zájmy o imperialismus nebo iredentismus (politickou ideologií usilující o připojení – anexi – části jiného státu s vlastní národnostní menšinou); a oba podporují rozdělení ve stále více bipolárním světě.

Edward Gibbon se už dávno vysmíval: „Spojení mezi trůnem a oltářem je tak důvěrné, že prapor kostela byl na straně lidí viděn jen velmi zřídka.“

Nakonec je pro Putina církev pouze nástrojem, jen dalším šípem v jeho toulci k obnovení Sovětského svazu, ateistického státu. Tentokrát je to ale pod rouškou křesťanské teokracie předělané podle obrazu dynastie Romanovců, jejíž dvouhlavý orel nahradil v Rusku sovětské kladivo a srp.

Stejně jako Kirill se také více než rád zavázal k opětovnému vytvoření mocné církevní mašinérie, která je spojena a podporována státem. Žádné rozmazávání hranic mezi církví a státem. Pokud jde o jejich „vojáky“ – sekulární vojenské a duchovní militanty – Bůh sám ví, za co jim bylo řečeno, že bojují.

Kritickou otázkou samozřejmě je, jak my ostatní zareagujeme na tento okamžik 11. září pro Evropu a zbytek světa.

Přátelé a kolegové se zabývali geopolitickými aspekty nebo náboženskými ideologiemi, které jsou v sázce. Aniž bych redukoval tento strašlivý zločin na akademickou konverzaci – ať už sociologickou nebo církevní, psychologickou nebo geopolitickou – chci se omezit na osobní pohled a zkušenost.

Věřím, že čtenář ocení mou neochotu přednášet nebo postoj k historii nebo teologii, ekleziologii nebo kanonickému právu, když invaze stále zuří.

Jako duchovní jsem nikdy v životě nebyl tak zděšen patetickými reakcemi vedoucích v mé církvi na aktuální události v posledních několika letech.

Ve stejnou dobu, kdy spěchali připravovat předpoštní kázání o „soudných pasážích“ v Matouši 25 nebo kázali o zdržování se masa – které definují jako zvířata s páteří! – vydali ta nejchudokrevnější prohlášení o válce Ruska na Ukrajině, neschopné překročit výzvu k modlitbě, a přitom zapomenout na to, že sám Kristus projevil rozhořčení nad nespravedlností.

Sotva mě překvapilo, když se nedávno zmýlili s COVID-19, s reakcemi od naprosté pomatenosti až po nehoráznou nezodpovědnost. Ale nemohl jsem neporovnat jejich vlašné výzvy k modlitbám s jejich reakcemi po masových ostřelování měst na Ukrajině.

A rozhodně jsem se divil, proč biskupové, kteří hrdě defilují na pochodech za „právo na život“, nevyšli do ulic za „právo na obranu“ svých ukrajinských – v mnoha případech pravoslavných – bratrů a sester. Papež František alespoň vyšel ze své kanceláře a vstoupil do svého Fiatu, aby se osobně obrátil na ruského velvyslance. Arcibiskup z Canterbury jednoznačně odsoudil ruský útok na Ukrajinu jako „akt velkého zla“.

A Ekumenický patriarchát je jedinou pravoslavnou církví mimo Ukrajinu, která odsuzuje nevyprovokované činy Ruska jako „porušování lidských práv a brutální násilí na lidských bytostech“.

Skutečnost je taková, že pravoslavné církve v průběhu staletí propastně zanedbávaly poučení nebo inspiraci svých kongregací způsobem, který smysluplně ovlivňuje a formuje občanskou společnost, aby se postavila společensko-politickým výzvám nebo se postavila proti selháním zkaženého státu.

Pravdou je, že po většinu historie bolestně podlehli nebo se zvráceně podřídili státu, stěžejí disponování nebo způsobili stát po boku laiků vystavených impotenci církve a státní ignoranci. Jak tragické, že bylo ponecháno na nebojácných demonstrantech v Moskvě, Petrohradu a jinde v Rusku odhalit obojí.

Jako Američan jsem nikdy v životě nebyl tak šokován selháním podpory a kritiky u příznivců Putina,

který bourá základní normy kdysi považované za samozřejmost.

Stejný ideologický střet světonázorů se odráží v našem vlastním domácím kontextu, kde jsou rovněž ohroženy základní normy. Přesto je obdiv určitých politických vědátorů k Putinově chytré strategii nebo hodnotným ideálům téměř bezprecedentní, soupeři s ním pouze úměrný obdiv určitých ortodoxních křesťanů k Putinově silné víře a hluboké zbožnosti.

Upřímně doufám, že Američané nebudou fixováni na ceny u benzínové pumpy, za které se vláda schovává při omluvě veřejnosti a které opozice redukuje na obvinění proti vládě.

Doufejme, že jsme se z poslední evropské války poučili o nebezpečích mlčení a lhostejnosti, příliš dlouhého čekání, než jsme se postavili Hitlerovi. Doufejme, že jsme se také dozvěděli, že je v sázce světový řád – a nejen svoboda Ukrajiny –, jak statečně vyjádřil bojovný ukrajinský prezident Zelenskij ve videích z Kyjeva, v nářku uprostřed válečné vřavy.

Putin drze porušil mezinárodní řád, stejně jako Kirill flagrantně ignoroval církevní řád tím, že rozbil společenství s ekumenickým patriarchátem kvůli jeho právu udělit autokefalii pravoslavné církvi na Ukrajině, což bylo další odvážné odtržení od Kirillova Ruska.

Reakce globálního společenství (včetně Spojených států) určí, zda a jak bude právo z dlouhodobého hlediska převládat. A reakce náboženské komunity (včetně pravoslavné církve) určí, zda a jak z dlouhodobého hlediska převládne láska.

Pokud mě víra něčemu naučila, pak tomu, že ve velkém schématu věcí je pokrok možný a dokonce nevyhnutelný. Ať už s nechutí nebo odporem, Rusko bude v určitém okamžiku nuceno vzdát se svých historických snů nebo ideologického osudu a jít se zbytkem světa v jednadvacátém století.

Ať už to ortodoxní vůdci vědí, ať se jim to líbí nebo ne, svět může udělat krok zpět na určitou dobu, ale vždy se posune o mnoho dalších kroků vpřed.

Historie může někdy lichotit „sofistikovaným“ darebákům – světským i duchovním. Ale historie nikdy nelichotí nestydatým darebákům – kteří ani nepředstírají, že by chtěli omámit své voliče.

A pokud mě teologie něčemu naučila, pak tomu, že v dalekosáhlé Boží perspektivě zlo nikdy nezvítězí nad dobrem. Hřích nemůže mít nikdy poslední nebo věčné slovo. Nepomůže ani Putinova zrůdnost. A upřímně řečeno ani Kirillova pasivita.

Rev. John Chryssavgis

[Public Orthodoxy](#)

Rev. Dr. John Chryssavgis

Rev. Dr. John Chryssavgis je jáhnem řecké ortodoxní arcidiecéze Ameriky.

Public Orthodoxy se snaží podporovat konverzaci tím, že poskytuje fórum pro různé pohledy na současné problémy související s ortodoxním křesťanstvím. Postoje vyjádřené v této eseji jsou výhradně autorovy a nemusí nutně představovat názory redaktorů nebo Centra ortodoxních křesťanských studií.

-krk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)